

Abyrgdarblaðsgróni: Jan Müller
Fyritakssjóti: Kjetil Dahl
Ljósmyndari: Kjetil Dahl

Bláblók: Randi Jacobsen - Dagny
Jeensen - Tófrim Smith -
Hilmar Jan Hansen -
Justinus Eldesgaard

Útgevari: P/T Sosialurin
Uppseting: P/T Sosialurin
Prent: P/T Pressan 1981

Bústaður: Argjavegi 28
Argjum
Telefon: 11820

Postadr.: Postsmoga 76
110 Tórshavn
Telefax: 14720

Føroyar og oljan

Nú varð tað so váttat á hægsta stað. At risastór oljukelda er funnin við føroyska markid, miðskeiðis millum Føroyar og Hetland. Higartil hava verið gitingar og onkrir lekar eisini, sum hava sagt frá, at bæði bretar og amerikanarar hava funnið sera stórar oljugoymslur í Hetlandsrennuni, stutt frá føroyska markinum. Manningin umborð á Smyrli vaknaði sum við kaldan drey, tá skipið herfyri kom framvið einum oljuboripalli við stórum loða upp úr.

NÚ vita vit so, at hetta var eingin hvørvisjón. Tað var olju og gass, sum kom burtur úr tí eini av oljukeldunum, sum funnin er stutt frá føroyska markinum.

SKOTSK og bretska bløð eru á tremur um nýggju oljukeldurnar, og tíðindini standa á fleiri av

forsíðunum í gjár umframt at bæði BBC og ITN gera nógva burtur úr. Tað sum m.a. serkøni føroyski oljufrøðingurin, Daniel Poulsen nú hevur mett og sagt frá í longri tíð er tann rami veruleiki. Hann hevur fingið rætt í so gott sum øllum sínum metingum og nú er so spurningurin, hvat føroyingar kunnu brúka alt hetta til.

TAÐ sær nú út til, at olja helst eisini er í føroysku undirgrundini, hóast hetta ikki er váttat. Men tá so stórar oljukeldur liggja so stutt frá okkara marki, so er væl hugsandi, at eisini við eru partur av einum stórum oljudíki. Føroyski oljufrøðingurin heldur at føroyskir myndugleikar eiga at prioritera oljuspurningin nógva hægri. Hann heldur tað er umráðandi, at okkara myndugleikar nú lata við seg koma og gera umheiminum varugan við,

at eisini vit eru sinnaðir at lata oljufeløgini gera kanningar í okkara øki.

VIÐ hesum er ikki sagt, at vit ikki skulu gera tær neyðugu kanningarnar og tað neyðuga fyrirtekandi arbeiði. Men tað hann sóknast eftir er einum størri áhuga og eini meiri positivari linju frá myndugleikunum í øllum hesum málinum. Nú eru øll eygu vend móti Hetlandi og Skotlandi. Hví ikki eisini royna at fáa Føroyar í fokus onkursvegna.

SUM er situr ein nevnd og arbeiðir við hesum spurningum, og hon kemur við eini frágreiðing um nakrar mánaðir. Hesi biða vit í spenningi eftir. Men harfyri kann landsstýrið geva oljumálinum størri prioritet við eitt nú at vísa andlit. Eingin ivi er um, at landsstýrið eigur at taka úttalilsini hjá føroyska

oljufrøðinginum sum ein positiv kritikk. Latið umheimin vita, at vit so sanniliga eisini eru sinnað at fara undir oljukanningar. Latið umheimin vita, hvat vit gera í lotuni. Latið oljufeløgini vita, hvat stendur teimum í boði í næstum osfr. Tað ger einki, um vit eru meira opin og vísa heusum spurningum størri áhuga og geva umheiminum ta fatan, at vit eisini vilja vera við í oljuævintýrinum, sum nú er ein veruleiki og ikki bara gitingar.

VÓNANDI fara okkara samráðingarmenn í London í næstu viku at gera vart við nøkur av hesum sjónarmiðum landstýrsins. Vit ynskja teimum góða eydnu og biðja teir fáa sum frægast burtur úr. Nú er vissuliga nakað at kempa fyri.

Skilaleys umsiting

- Umsitingin innan almannaverkið er avgjørt skilaleys, og krevur bata, heldur Grannskoðanardeild Landskassans í frágreiðingini um almannaverkið fyri 1991

Landsgrannskoðarin hevur á fyrsta sinni grannskoðað dagpeningaskipanina, sum

júst er komin fyri 1991.

Tað verða gjørdar nógvar viðmerkingar, eitt nú at

starvsfólkinu ikki hava hvør sítt brúkarahætti í telduskipanini á Almannaastovuni, og

tí er eingin forðing er fyri t.d. at fara inn í telduskipanina og strika upplýsingar

ella heilar telduskráir.

Eingin skipan er fyri, hvussu nógva starvsfólkinu mugu gjalda út í dagpening, og ongar stakroyndir verða gjørdar í samband við stovnan av einum máli fyri viðskiftafólk, eins og heldur ikki broytingar í skránni fyri tann einstaka, verður kannað.

Grannskoðarin viðgongur, at Almannaastovan var varug við henda vana, og hevur upplýst fyri grannskoðararnum, at stundir ikki vóru til at gera ábøtur í telduskránni, áðrenn dagpeningaskipanin varð sett í gildi í 1978/79.

Grannskoðanardeildin tekur samanum, sum ávíst í skrivi til Landsstýrið 25. november 1992, viðvíkjandi edv-trygðini á Almannaastovuni, at bráðfengis tørvur er á at skapa trygðareglur fyri nýtslu av teldukervinum innan dagpeningaskipanina.

Grannskoðarin áttalar eisini, at viðurskiftini viðvíkjandi journal- og arkivering av málsviðgerðum, eru út av lagi vánalig.

Hvør málsviðgerðari goymir sínar journalir á sini

egnu skrivstovu. Tað í sjálvum sær tryggjar ikki avgreiðsluna av málunum.

Ófullfíggaðar læknávátanir

Skipanin í samband við barsilsdagpening er eisini illa umsitin og ørkymlandi.

Læknávátanir eru ófullfíggaðar, og vanliga er bert upplýst um orsøkina til dagpeningastuðul: "sjúka", frá einum dagfesting til aðra, tá sjúklingurin væntandi verður frískur aftur.

Dømi eru um barnakonu, sum læknin hevur sjúkrameldað uttan at gera vart við, hvat henni bagir. Seinni skrivar læknin nýggja váttan, har viðmerkt er "barnsburður", tá viðkomandi ikki er farin til arbeiðis aftur.

Serliga í einum dømi eru viðurskiftini út av lagi vánaliga lýst, og her hevur ein persónur fingið dagpening í 54,4 vikur.

Ógreitt hvussu nógva skal gjaldast aftur

Sambært grein 18, petti eitt í dagpeningalógini, kann dagpeningur, grundað á barnsburð, hægst latast í seks vikur, undir serligum umstøðum í 13 vikur.

Umsitingin av dagpeningalógini er so ófullfíggað, at tað ikki ber til at siga, hvussu nógva Danmark eigur at gjalda, er m.a. viðmerkt í frágreiðingini um almannaverkið frá Grannskoðanardeild Landskassans.

Dagny

